Euzkadi

ANDERAKIKOAK

GIZASEMEEN LAGUNAK

Emakume askoren esaera da: "Guri ez dagokigu politika kontuan sartzerik. Emakumeok etxaldean, politika gizonezkoentzat", eta abar.

Emakume baña, gure Jaungoikoak, gizasemearen lagun egin zuan, ete berez, ustekabe, igerri gabe, gauz guzientan gizasemien gane katigatuta gabiltz ludi ontan. Onela politikan ere, errizaintzako arazoetan ere. Etxeko gizasemea ze aldetara ama, aleba, arreba, emaztea ere berekin; bere irritziaz bat, bere ustera katigatuta.

Guztiz banakak dira errizaintzako arazoetan beintzat, bere-sendiko gizasemeen iritzi aurka jartzen diran emakumeak; gutxi, oso gutxi senar, seme, aita, edo anayen zaletasunak bere egin gabe, ezazol irauten dutenak; geyen geyenak baña abekin bat eginda, beren nai, kezka, ardura, yoran, bildur, atsekabe te pozak geurekin artzen ditugunak.

Errizaintzako arazoetan ardura ta usterik ez dutela dasaten emakume abetakoak egiz diran edo ez esagutzeko, ez da bere sendiko gizasemeak djoazten alderdiaren kaltez zerbait esatea bezelakorik, laister aterako da bai bereen alde, baite arduratzen ez dala dasan arezoetan, oso jakitun dagola ezagun ere.

Geuk nai gabe, geuk uste gabe, igerri gabe lotzen gero etxikoen zaletasun berberakin gogor, ta gizonak bezin arduratsu begitzen dogu zaletu geran alderdiari.

Au ondo da. Jaungoikoaren aurka ta gure gogo-kaltez ez dan bitartean; sendiko gentzak eskatzen duana, da etxekoen batasuna, emakumeak gizasemeari jarraitzea, gauz guzietan bezela onetan ere bere lagun izatea; baña ¡zenbat alditan onek bere bideen gure laguntasuna kaltagarri izaten duan!

Makalak, bildurtiak, edo zeur-ekoyak geralako, bidezkari bati lagun makal, bildurti edo berekoi batek egiten dion kalten egiten diegu gizasemeai beren bearkunbidean. Sarri askotan gerekoitasunez, beren zintzotasuna galdu arazi; geure makalkerriz, beren indarra auldu; geure bildurraz beren kemena makaldu.

Ez dezala iñork geure oyen zintzotasuna ezpayan ipiñi, geureen izen-ona gogor aldeskatu, baña geuk geurekoikeriz zintzotasun ori galdu arazi.

Geureentzat izen-ona, buru-opaltzeak besteentzat, naigabe ta neke-arazoak besteentzat. ¡Zenbat onelako emakume txatxu!

Egun alayetan, jai-ospatzueta, gentza aldian guztiz abertzale; neke-samin gabe aberriaren gaizkale; egun lerririk igaro bearrik gabe, garaipena nai.

✣ ✣ ✣

Ez dakit besterik, bañe lan-egin ete egiten utzi ta laguntzeko egunetan gaudela edozeñik daki nik bezela. Zenbati ezin lezayoke ekiñik eskatu; guzioi baña geure buru-ukatze-eske degu Aberria, eta emakume euzkotarrak gutxienez auxe da opaldu bear dioguna.

Aberria gaizkatzeko bidean dijoazen gizanean lagun gera; ez bedi bañe gure legantasuna bidezkari orrentxak kaltegarri izan. Ez arren geurekoikeriz, aurrera jarraitzeko beren zintzotasuna galdu arazi, geure makalkeriz beren indarrak auldu; geure bildurrez been kemenak makaldu.

TENE.

EŔIJETATIK

ELGOIBAR

ITZALDIAK

Juan dan larunbatean egon zan bigarren itzaldia emengo Euzko Batzokian, bertan itz egin zuten Azkoaga'tar Koldobika gasteak erderaz eta Yastelu euskeraz biyak eibartarrak, notinza aundia izan zan-onen itsaldia aitu tzen eta oso itzaldi ederra egin zuten biyak. Datorren larunbaterako beste itzaldi bat egongo da Euzko Batzokian.

EZKONTZA

Gaur astelenez ezkondo dira Garate'tar Roman eta Aizpitarte'tar Miren "Zelaundi" baserrikua.

Zorionak.

ELORRIO'RA

Uri onetatik ere talde aundia juan zan Elorrio'ra mendigoizaljen ikuninagaz. Oso pozik etorri giñan indar aundia daukala euskaldunak ikusi gendulako.

NASKALDIA

Gazteiz'tik etorri diar Garate'tar Sabina, Zubizarreta'tar Karmele eta Ubiria'tar Sebasten.

ABERRI'RI

Zer gertatzen zazu orri onetan ez idazteko? Andra geia topatu aldezu eta orain astirik ez? Ia ba Aberri laister irakurten degun izparrangi on baten ezkondu egiten sesan, betekada bat egin diagun eta irakurten ditugun zure idastiak.

ATXOLIN.

IKASTOLAN EUSKERAZ

Euskal erriko ikastoletan
zabilzan ume kutunak,
bene benetan poztu egaizuz
zeuen arpegi itunak.
Eldu yatzue ikastolara
azkatasunan argija,
geure elian ikasi daizun
yakin biozun guztija.
Sasoi bateko irakasliak
gorroto izugarrijan,
geure euskera goxo garbijau
galazo euskuen errijan.
Umen artian entzuten bazan
geure euskera kutuna,
maixu oien eretxijan zan
oben ilkor da astuna
Oben orretan jausiten zanak
lortu zuan ereztuna,
zigorkadakin garbitu arte
obenaren loitasuna.
Jakin eizue guzurran aurka
irabazi dau egijak,
garaitza onen premiña eukan
aspaldin euskal errijak.
¿Zeiñenburuko garun artian
euki lei onek lekurik?
itxu itxuan sinistu zeinke
ez det esaten gezurrik.
Sasoi atako neurri okerrak
jarraitu eben luzaro,
baña egijak irabazten dau
zuzen jarraitu ezkero.
Gizon yakintsu agintarijak
aratu dabez lagiak,
da ontzat emon ikastoletan
azke artzeko bidiak.
Orretarako lan ein dozunoi
zor deutsueguz eskerrak,
gozatu egiñ dozuezalako
ume askoren negarrak.
Geure eskarrak opa dautsuguz
Jaungoikuanaz batian,
da aintzat artuak izan zaizala
donokirako atian.

GARATE'TAR J. M.

BERMEO'TIK

ERRIKO GORA-BERAK

Larunbatian "jibotiñek" jxan ziran erri onetan Udal-etxean jabe gura dabela egin "blokekoak" eta, arrantzaliak itxasoan dagoz ela ta juan ziran jabe egiten, ¡ta noki itxi!, arantzaliak itxasoan dagozela ta inok oldoztuko eban ainbeste ate-zain topako ebenik? an egon ziran emakume pilloa zuur arratsaldeko bostetarik iñor etorriko bazau bere esaten eben-gure gara naikoa etxe au jaboteko; ta geuk gura eztogun gizonik ezta igaziko emeti'... laka baten etorri jake gizon bat buru dala ta Udal-etxera sartzeko asmoagaz, baña agur gizon ori lume bat aiziek erueten daben baño ariñago eruen dabe ormie jo arte.

Bigarren aldiz be etorri zan gizon ori arro-arro txinel biyan erdiyan baña alperik ze txinel ta gizon ori, irurek jaurti dabez atsez-atsezka, a zan amurrua andrak euki ebena geure etxe nagosiko atea jaboten. Azkenez gizon ori urrututa dala bota eiben osagillegana. Onek andrak egun orretan ez dabe euki andrak dirazen antzik; ze andrak baño obeto "panterako" izan ziran.

Badakizue ba emakumekaitik politikan sartzen direlata txarto berba egiten izan dozuenok Bermeo'ko egikerau ikusirik urrengoan ondo egin biar dozuena ta nik neure aldetik au didarra emoten dot. ¡Gora emakume abertzaliak!

ARRANTZALE.

BERANGO'TIK

Eztot uste emengo barririk Euzkadi'ra bidaltzen dabenik eta iñoz baño berren dan lez Udaletxian orainguan dabillan nastia argiratutia, geldi-geldi banua arlo oneri oratuten.

Len ditatura gogorraren azpian zazpi urtian egon dira bazter guztijak, baña emengo ditaduria azken bakua da. Orain amar, ogei urte bardin egon giñian jauntxubaren gurarijak bete eziñik, uste ixanik geure apaltasun zintzo ta benetakuaren bitartez euren bijotzak dardaratu ta errijentzat ondasun betiak emongo dauskubezala juan orren bitartez, baña ez euren sakelatik, errijaren etorbidea alan dalako baño. Gauza on asko opetsi lenguak kendu ta barririk esta agiri iñondi. Geu bere ezkara geijago lurrera makurtuko, arteztu doguz gorputzak eta goratu burubak eskar bardiñian bere, gixontasuna irebazikodogu-ta.

Azkenengo batzarran, Udaletxian edo Ayuntamentuan ikusi genduban argi ta ziatz jaun-andi ta jaun-txikijen artia nauteskundietan edo eleziñuetan berotueben opilla. Opilla beratzeko ura biarr dan lez, uraren gañian ixan zan ango zaparradia.

¡Lotsagarrizko batzarra! Oraintsu kanpotik etorriko gixontxu bat asi zan izugarrizko guzurrez josita idatziriko (escrito) kirtenkerj bat irakurten. Ziñegotzi abertzaleak bidera urten eta aren guzurrak arin birrindu ebezan, eskuartian eukan kazki zatiaren usiña gela guztian zabaldurik. ¡Aren oyuak eta aren arrantzak bere idazkiaren ustel usaiña errijak asma ebenian.

ENDOREARI

Eztauko idazlarijak edo sekretariuak olango arazuetan gartzeko eskubiderik, gitxiago guzurrak asmatzeko ta ez ziñegotziakaz batzarretan ezta bada garratzak erabilteko, bera nausi jarrita, errijak ordaindu ede pagetan dabelako Udalaren agindubak betetako bakarrik. Orrek irakurri ebena on-egin biarko dau, ta ezin badau, zigortu edo kastigau. Alan ikasiko dau beste baterako, kazike ixateko bere gauzak apur bat eratuten jakin biar la.

Gero erabagija artu eben urak ekarteko eskakuzen baten alde. Eskakuzen ori jaun batek errijari egin dautso, Udalak ontzat arturik, baña abertzaliak autarki edo botua kontra emon eben. Antxek ikusi genduban orain urte batzuk abertzalia ixan zana, gero U. P. kua, ostera, errepublikano barria ta gero, geijen berotuko daben eguzki aldekoa ixango dan batek zelan gogorr txalotu eban jaun orren eskeintza edo ofrecimientua, jakiñik errijaren kalte dana. ¡Badago labankeria ugari! Au da artu eben erabagija.

Batzen diran diruetatik euneko larogei berantzat, eta bere baratz edo jardin eta aide guztijen etxetarako biar dan ur guztija aske edo libre, eta kontadoran sarijak euneko ogei. Errijan lepotik ixango dira beste ardura guzti-guztijak, ezer apurtzen bada barriztu eta urz aindarijan alogera bere errijan kontura. ¿Zer esango dabe erriko semiak oraindik ogetamar urtera. Berango, orain baño bi edo iru bidar andijagua danian ikusirik ur dira guztijak jaun baten sakelak para-parra betatuteko dirala?

Benetako maitasuna errijari erakutsi gura badabe ¿zer gausa artez eta ederragorik, arlo orretarako eta testamentarija arteztu arte, beardiran dirubak errijari emotia euneko bi edo iruan? Ori bai txalogorrija ta orduban erri guztija azko poztukolitzake.

Gaur alar luzetu naz eta aurreko egunen baten jarraituko dot.

ARMURU.

AUS TRALI'TIKA

Gure adiskide Bantzategi'tar Jonek eta bere emazte Arkarazo'tar Gergare'k alabatxu bat izan dabe, Miren Edurne euskei izena ezarririk. Zorionak gurasoari.

Oin bi urte beste ume bat izan eben, eta ari bere euzkel izena ezarri eutzoen.

Oneik dira euskotar onak, urrun bizi arren.

OARRA.—"EUZKADI"'ra arpidetu zaitugu, baina diru asko bialdu dozu gañez. Esaizu zer euskel-idazti gogoko yatzuzan, bialtzeko.

O.

EA

BATZARRA. — Datorren egubenian, arratsaldeko sei t'erdian Batzar nagozi bat izangoko dogu emen, Uri Buru Batzarra autetsi, eta beste araso ingartzi andiko batzuk erabagiteko.

Abertzale guztiei eta baita adiskide on abertkide sartu nai dabenai be, dei egiten yake, batxu be itxi barik guzti-guztiak erdu daitezala betiko tokira.

BATEK.

Euzkal Orri onen irakurleak, ain maite daben Izkuntzaren aldez egiñiko agurtzat artuko dabe euzkerazko iragarkiak ipintea. Salerosleak ulertu bele ondo.

GOBIERNO CIVIL

La diaria jornada

A los periodistas se facilitó la siguiente nota:

"La Comisión interministerial constituída en el Ministerio de la Gobernación para recaudar y distribuir los fondos destinados a remediar la crisis obrera en campos y ciudades, ha abierto en el Banco de España una cuenta corriente con el título "Suscripción nacional para remediar el paro forzoso de obreros", y número 57.057.

Los particulares y entidades que deseen contribuir a obra de tan singular transcendencia social, pueden, si así lo consideran más fácil, ingresar sus donativos en la mencionada cuenta, bien en la Central de Madrid o en las sucursales del mencionado establecimiento bancario en provincias, remitiendo los resguardos correspondientes al subsecretario del Ministerio de la Gobernación, presidente de la Comisión interministerial.

También pueden entregarse directamente los donativos en la Habilitación del Ministerio de la Gobernación, todos los días hábiles, de once a una.

La Comisión recaudadora se propone publicar periódicamente relación de los ingresos alcanzados y de las cantidades distribuídas, poniendo a disposición de los donantes las cuentas de ingresos y gastos siempre que para ello sea requerida.

Segura la Comisión de la generosa acogida que su llamamiento a las clases pudientes del país ha de tener en pro de los trabajadores víctimas del paro forzoso, cree indispensable recomendar la rapidez en la colaboración pecuniaria de cuantos sienten el apremio de este problema, común a todas las naciones, sin excluir las mejor organizadas y prósperas, y que España aspira a resolver, no por coacciones del Poder público, sino por la espontánea reacción de los nobles sentimientos del país ante el infortunio de gran parte de la población obrera."

LOS DESESPERADOS

Suicidio de un soldado

Ayer tarde, a primera hora, en una habitación del piso quinto, mano derecha, de la casa número 2, duplicado, de la calle Euskalduna, sonó un disparo. Los inquilinos trataron de abrir la puerta de la habitación, pero ésta se hallaba cerrada.

Suponiendo que algo anormal había ocurrido, salió a la calle doña María Mateos, requiriendo la presencia del guardia municipal de servicio en aquella demarcación, Constantino Rubio. Este acudió rápidamente a la casa mencionada, y en unión de un guardia cívico forzaron la puerta de entrada a la habitación donde sonó el disparo.

Tendido en el suelo, junto a un charco de sangre, hallaron el cadáver de Tomás Chicote Sánchez, de veintidós años, natural de Corrales (Zamora), soldado de haber con destino en la Zona de reclutamiento. Tomás, para llevar a cabo el suicidio, cuyo móvil se desconoce, utilizó una escopeta propiedad de su hermano Alfonso, que habita en dicha casa, el cual contaba con licencia para uso del arma. El disparo fué tan certero, que el infortunado muchacho murió instantáneamente.

El Juzgado de guardia, que lo era el del distrito del Hospital, se personó en el lugar del suceso, ordenando el levantamiento del cadáver y su traslado al depósito del cementerio.

BALSAMO HAZUL
desinfecta y cura rápidamente todas las enfermedades de la piel.

AZALPENAK

Aberrija billa yoranez gabiltz, batzuk aurkitu dabe, bestiak lausoturik daguaz eta ezin idoro dabe, azkenez badagoz begi aurrean agertzen yaken arren, bijotzeko edena bide dala ezautu gura eztabenak. Aurkitu dabenak asko dira, euren aberrija Euzkadi dala dakijen ezkero. Baña betetuten ete dabe aberrijak eskatuten dabena? Maitasunaren oinarrija ezauera dago, baña maitasunak gauza gurenak eskatuten dauz.

Aberrijak eskatuten daben eruepana, lana eta lorrak jasan egiteko gertau ete dagoz? Ezta aberrijaren ezautziagaz bakarrik, beraganako egin biarra betuten. Gaur eskatzen dauskuan guztija emoteko prest egon biar gara.

Begijak lausoturik daroezanak, ezin ikusi dabe euzko aberrija. Geyenok dirubari adi, edo mundik igongo diran aulkijetara dago. Arrotzen saratak eta anditasun nayak galdu dabez, eta bdetik urrun dabiltzazan ezkeronezin idoro dabe aberrijaren zidorra. Barneko griñak zapalduten dabezanak ikusten dabe, baña ez lotzabarik eta zikinkeriz dabiltzanak. Euzko abenda garbija da, errijaren sustrayetan datza, ta beeratu, txiki egin biar dira ezautu nai dabenak. Arrokeriz datozenak, zoztor eginik galduten dira.

Asko dira aberrija ezautu arren, gorrotauten dabenak. Oneik buru bakoen antza daroe. Galbidiak eltzen diranean, ots andijak egiten. Arrizkuba begi aurrian daguanean negar. Goyenen olakuak eztira ixaten gauza andiriak jasango lebezenak. Biar bere eztoguz orreik. Euzko aberrija ezta eratu koldarrentzat eta olluantzat.

Antziñakuak ez eben ezautu aberrija, baña maite eben euzko abenda. Eurak zer ziran bere argi jakin ez arren, gogor egozan euzko errijari. Barneko lerdentasunak eroyazan. Aberri ezta gaurko batzuk asmau dabena. Sustrayak sakon daukoz. Geure elia, edestija, abenda eta legiak bide yakuz aberriji ori eskatuteko. Orrek argiro ikusi biar dira aberrija ezaututeko. Alperrak eztabez irakurten eta kanpokuai zuurago dagoz etxekuai baño. Euzkuak esaten badautse Euzkadi euzkoen aberrija dala, zalantzan egongo dira, baña arrotzak badirautse euzkoen aberrija France dala eta beste lurralde bat, pozik ziñiztuko dabe. Aundikeri zaliak dira. Eztabe ulertuten, amarik gaxuena egiki arren bere, maitatu biar dala. Dongetsija ixaten da Edestijetan bere gurasuak maite eztauzana. Zenbat orretariko dagoz geure artian.

Euzkadi'ren maitasunak joten dauzanak, geyenian eztira ixaten aintza billa dabiltzazenak, baña gixonaren ixatiak orra elu nai dau. Ona eragozpen gurena Euzkadi'ren ezauerara erdu eziteko. Aberrijonen altzun eztago dedurik, eztago anditasunik. Oñaziak bai ostera. Txindirik daukonak eralgi biarko dau, semiak daukozanak itxi biarko dauz alde batera lan egiteko.

Euzkoen artian oinoimen andijak dagoz eta orrei ezkerrak baguaz aberrijaren gaizkundia lortzera, baña badira girin txarrak bere. Geurekoi bagara, baita arrotz zale bere, arrotzak agotik atrapetan gabezalako.

Argiro iñuan batek, euzkuak tipa erdi bageunka, ezgeintikela beti iñoren aspijan ibilliko. Janari eta edarijari gagoz. Baserritarrak beintzat, ezer dakijenak ostera aintzari eta dedubari. Iñoren txaluak entzun gura. Orreik kalte galantak ekarri dauskuz eta ekarriko bere bai.

LAUAXETA.

EGUNEKUA

EUZKADI'TIK

ESTATUTOAREN ALDEZ

Gares errijan batzar nagusija egin eben Estella'ko barruban dagozan udalurok. Aldundijari zuzenduko dautsoen Euzkadi'ko edesti bat argitalduko dabe. Lau erabaki eder ontzat artu ebezan guztijak, Estatuto barri onen altzuan alkartu daitezan euzko lau erkijak. Baña bakotxaren ixatiari egongo dira. Ona zein errijak ixan diran batzar orretan batu diranak: Mañeru, Muruzabal, Eneriz, Artazu, Irgillano, Etxarri, Bidaurreta, Ziriza, Belaskoain, Arraiza, Tirapu, Legada, Uterga, Adios, Ougar, Etxauri, Zirauki, Zabalza, Obaños, Añorbe eta Puente La Reina. Baña Napartarrak eztira naikotu batzar nategaz. Aoiz aldekuak bere batu ziran eta erabaki ederrak artu bere bai. Udala orok maitasunez eta euzko zaletasunez batuta eguazala Euzko Estatutoa eskatu biar dala erabaki eben. Ona udalen ixenak:

Sanguesa, Juslapeña, Marzilla, Elor, Goñi, Anue, Urraul, Gezala, Unzue, Lazagurria, Latxe, Lizarra, Lodosa eta Lerin. Bijotza poztutekua da auxe. Euzkuak oraintxe lotuko dogu Estatuto ori.

EZEREZTU DABEZAN UDALAK

Ezereztu dabezan udalak ots gogorra gobernura bialdu dabe, auteskundiak ondo egiñak ixan ziralako eta bateri edo biri oitu yakelako txartzat artzia, ezereztu dabezelako. Comision Gestora edo deritxoenak guazan andijak entzun dabez alde orotan, lotzagarrija dalako egin dabena. Mungia'ko biztanliak bere gogor egin dabe Alzaga'tar Sabin derotxon kazike baten itzari ziñiztuta, bakalduntar amorratuba zan arren, auteskundiak ezereztu dabezelako.

Gueñes tarrak oso asarrez dagoz, an bere auteskundiak ayenatu dabez eta. Datorken igandian egingo dira ogeta amasei errijetan auteskunde barrijak, Abertzaliak eztaukogu bildurrik, baña bide txarretik ekingo dabe batzuk, ori jazoten bada, jakingo dogu zer egin eta zelan erabaki gaure arteko artu emonak. Errijai burlerik ezin yako egin.

BILBO-ZARREAN

Bilbao zarreko atal batean bere auteskunde barrijak egitera duaz. Abertzaliak bakarrik gudara duaz, erkaltzale eta zozolistoen aurka. Oneik badakigu gura dabena egingo dabela, baña zozton batzuk jarri biar yakez. Oinpetuko gabez bai baña ikusiko dogu zelan.

IRAKASLIAN BATZARRA

Irakasle pillo bat batu san Artistas Vascos deritxon aretuan. Antxe ixan dira guztijak garrantzi andiko arazuak erabagiteko, elebitzazko dekretuba Euzkadi'ra bere zabaldu dagijentzat. Burle egin gura dauskubela dirudi Miniistruak, baña burlerikezin jasan geinke. Edo aurrera edo atzera. Irakasliak ontzat artzen dabe elebitzazko dekertu ori eta umi an eta euren ixenean eskatuten dabe.

GIPUZKOAKO BLOKEA

Igandean batu ziran Erkaltzaliak, Zozolistuak eta Ekintzako batzuk laster ixateko diran auteskundietan blokian edo zakabanaturik juango diranentz erabakiteko edo. Egitarauan gauza asko eskatuten dabez eta gure Ekintzako kistar sutsu eta eleiza zaliak ikusiko dogu zelan aldeztuko dabezan! Blokia egitia gauza erreza da, gerokuai begiratu biar yake ostera. Erkala eurak ekarri ebela ta arro ebiltzazan ekintzako batzuk, gero etorri diranak bere eurak ekarriko ebezan orduban, ezta? Orreik uzkerra ontzat daukoe, baña k. k. eztabe gura. Bata guradabenak bestia bere artu begi

TIROKA

Ronda txaidian Landa Aguero'tar Lorenzo deritxon Euzko Ekintzako bazkidetu batek, aurrez tiro bi jaurti eutsozan G. eta Gallastegi'tar Perderika'ri. Tiro batek baña beste gixontxu bat zauritu eban. Gallastegi orrek ezer bere ez eukon Landa'n, orain ille batzuk itzik bere eztabelako egin orregaz. Landa au aspaldijan pistolea ataraten ibilli da toki danetan. Olakorik ezin jasan geinke.

LAN BAKOEN ALDEZ

Lan bakoen aldez arpidiak zabaltzen diñardube aspaldijon, baña ezta ezer egingo langilliak eurak lanik egin bage bixi dai daben artian. Ondo dago arpide bat, baña zer balijo dau orrek, gero ardaotan eta lizunkeritan eralgiten ba dabe? Txindi zain dan ministruak karta bat bialdu dau Bilbao'ar lan bakoen ardurea begi aurrean darabillela eta. Ikusi biarko zelan arijau arteztuten daben. Lan urritasuna ezta emekuak, alde guztijatakua baño.

"HERALDO DE MADRID"

Izparringi au baxen zantarrik ezin idoroko geunke iñun. Egunoro lotzabakokeri billa dabil. Atzo gotzaiñen aurka, gaur ostera zer billatu eztakijela Bilbao'ko Bingen deunaren ertxadoneko txaunburu jaunagaz asi yatuz. Argazki bat dakar lenengo orrijaldian eta ikeragarrizko zantarkerijak diñoz. Olako izparringijak katepian euki biar leukeez. Guzurrari dagoz egunoro, ez egijari.

EUZKO IKASKUNTZA

Euzko Estatutoa egiten diñardubenak amaitu antzian dauke. Egunero dabiltz lenean. Gauza ederra dala diñoe Estatuto ori eta udalak eta alderdijak aintzakotzat artuko dabe. Ezkertarrak ixango dira eragozpenik geyen ipiñiko dabezanak oneik ba uste dabe eurak egin ezean, iñork eztabela egin biar. Eskumatarren basatasuna esatendabe, baña nork irepai eskertarrai?

Mundu guztian zer jazoten dan jakiteko, irakurri EUZKADI egunoro, eta EUZKADI sasoiz artzeko berialaxe arpidedundu.

ESPAÑA'TIK

MELQUIADES'EN BARRIKETEA

Madril'dik.—Emeko egunkari guztiak euren eritxia emoten dabe Melquiades Alvarez'en berbaldiaz, bakotxak bere burubidearen giñoan.

Debate'k diñoanez, Melquiades yauna beti izan da erritarkeriaren edo "laicismo" aren aldezkari amurratua, as yaiotzatik eta ezkontza zear eta bizi guztian gaindi, eriotzaraino.

Alvarez'en asmu guztia, Españiko katolikotasuna apurtutea da.

Monarki-aldian, Gobernuaren aurkakoa zan, indar andi barik arean; orain bere ezer gitxi izango dala uste dau "Debate"k Errepulikaren aurrean.

"Socialista"k bere aldeik diño, betikoa ta bera dala Melquiades ori, ta politikari buruz ondamendi bat baiño ez dala.

Beste egunkari batzuk bestera dagoz, baRina orreik biek ez dagoz oker nire ustez.

"Lengo lepotik burua" esan gendun atzo geuk bere.

BERBA LEGUNAK

Ba dakizue zer esan dauan Chapaprieta yaunak? —Lurraren edo lur-landutearen arazoak guztiz berotzen dauala bera, Augaitik, pentsetan ei dago, Ateneoan itz egingo ete dauan. Ots bada, ots. Tira bada, tira. Ateneo'an berba legunak esatea baino gauza bearragoa da Españian "Aida, Gorri", "Tira, Ederko" esatea, eta atxurrari esku biakaz eragitea.

LURRA ZATI-BANATZEA

Lurra zatitzeak, eta lurraren yaube ez diranan artean banatzea, ba da zerbait; baina lur ori landu dagiala Astokillo yaunak. Komunistak ez dabe lur-lan andirik bear. Atsegiñago yakie uri andi baten zortzi orduz zuri-zurika (trampeando) yardutea, ta aurreko aldeko edari-etxera agertu bat egitea.

DIRUA BEERANTZA

Gaur aldi baten 51 laurleko balio izan dauz Inglaterrako librak. Berez 25 dau balioa. Beraz, erreal bi urri balio dauz orain. Zegaitik ete da? Libra gora doialako? —Ez, laurlekoa berantza doialako. Gerratean bere esaten zan: "laurlekoa gora doa", ta guzurra zan. Atzeriko dirua yoian berantza. Laurlekoa bere maillan egoan eta libra bere maillan dago.

LAN BAKOANTZAT

Dirua emotea ez da berez gauza txarra, baina batzutan alperkeria artea baino ez da. Lengo baten irakurri gendun Madrilgo egunkari baten, Portugal'dik iru milla igitari etozala garia ebaiten. Emeko urietan dagozan alperrak zegaitik ez dabe lanera urteten? Espanian lanik ez dagola guzur biribilla da. Gaztela zabalean eta Andalucia'n ba dago naikoa lur.

PRIETO'REN ITZAK

Atzerriko dirua lartxu igo dala esan dau, gaur 51'laurlekotzat artu dala-ta; baina gero emeko dirua bizkortu egin dala, 49,75 yatsi dalako.

Erabilteko dirua, bota leiken guztia ez ei da bota; baina bear ba litz bere, izena emon ei dau geiago atara daiten.

Dirua erruz ei doa atzerrira, mugaetan gogor egiten ez dalako. Errenterietako edo aduanetako buru dana, Madrildik Iruna aldatu ei da, berak bere begiz gauzak ikusteko.

Mugazain edo karabineruairi, txiñelak bialduko ei deutsez euren lanean laguntzeko.

Auta ta guzti bere, ez daiteke galazo diruaren igesaldia.

Exámenes

Instituto de Segunda Enseñanza de Bilbao

Relación de los exámenes que se han de verificar en este centro durante el curso de 1931:

Mes de junio

Día 1.—Ingresos. (Para los que tengan asignaturas). Historia de América, del 1 al 37, colegiada. Historia Natural, del 1 al 37, colegiada.

Día 2.—Francés, primero, del 1 al 29, colegiada. Historia Universal, del 30 al 58, colegiada. Fisiología, del 1 al 36, colegiada. Nociones de Geometría, del 1 al 38, colegiada.

Día 3.—Francés, segundo, del 37 al 65 mañana; del 1 al 36, tarde, colegiada. Historia de España, del 1 al 11, colegiada. Deberes éticos, del 1 al 38, colegiada. Terminología, del 1 al 57, colegiada. Nociones de Física, del 1 al 36, colegiada.

Día 5.—Literatura, del 1 al 32, colegiada. Deberes éticos, del 1 al 44, libre. Nociones de Aritmética, del 1 al 32, colegiada. Terminología, del 1 al 46, libre.

Día 6.—Literatura, del 36 al 64, colegiada. Deberes éticos, del 45 al 89, libre. Terminología, del 47 al 92, libre. Nociones de Geometría, del 1 al 53, libre.

Día 8.—Francés, tercero, del 1 al 39, libre. Deberes éticos, del 89 al 183, libre. Terminología, del 93 al 148, libre. Nociones de Geometría, fiel 53 al 106, libre.

Día 9.—Historia Universal, del 1 al 48, libre. Literatura, del 1 al 54, libre. Fisiología, del 1 al 56, libre. Nociones de Geometría, del 106 al 161, libre.

Día 10.—Historia Universal, del 49 al 56, libre.

Literatura, del 55 al 111, libre. Nociones de Aritmética, del 1 al 48, libre. Fisiología, del 57 al 111, libre.

Día 11.—Historia Universal, del 97 al 144, libre. Literatura, del 112 al 160, libre. Nociones de Aritmética, del 49 al 96, libre. Fisiología, del 111 al 188, libre.

Día 12.—Francés, primero, del 1 al 50, libre. Historia de América, del 1 al 54, libre. Nociones de Aritmética, del 97 al 144, libre. Historia Natural, del 1 al 41, libre.

Día 13.—Francés, primero, del 51 al 100, libre. Historia de América, del 55 al 108, libre. Nociones de Física, del 1 al 56, libre. Historia Natural, del 41 al 83, libre.

Día 15.—Francés, primero, del 101 al 154, libre. Historia de América, del 108 al 164, libre. Fisca, del 57 al 113, libre. Historia Natural, del 83 al final, libre.

Día 16.—Francés, tercero, del 1 al 41, libre. Historia de España, del 42 al 83, libre. Nociones de Física, del 114 al 170, libre.

Día 17.—Francés, tercero, del 42 al 83, libre. Historia de España, del 84 al 131, libre. Terminología, Historia Natural y Fisiología (segundas convocatorias).

Día 18.—Francés, tercero, del 84 al 131, libre. Historia de España, del 1 al 41, libre. Geografía Política, del 1 al 40, libre. Agricultura, del 1 al 40, libre. Algebra y Trigonometría, del 41 al 80, libre.

Día 19.—Francés, tercero, del 1 al 54, libre. Geografía Política, del 41 al 80, libre. Agricultura, del 41 al 80, libre. Algebra y Trigonometría, del 1 al 40, libre.

Día 20.—Francés, segundo, del 55 al 109, libre. Historia de la civilización, del 1 al 40, libre. Geología, del 1 al 24, mañana; del 25 al 49, tarde, libre. Aritmética y Algebra, del 25 al 49, mañana, y 1 al 24, tarde, libre.

Día 22.—Francés, segundo, del 109 al 163, libre. Historia de la civilización, del 41 al 80, libre. Física, del 1 al 49, libre.

Día 23.—Historia de la Literatura, del 1 al 12, mañana, y del 13 al 26, tarde, libre. Lengua Latina, del 13 al 26, mañana, y del 1 al 12, tarde, libre. Examen de conjunto de Bachillerato Universitario de Ciencias.

Día 24.—Francés, primero, segundo y tercero, Literatura (elemental), Historia y Geografías, Deberes éticos (segundas convocatorias).

Día 25.—Examen de conjunto de Bachillerato Universitario de Letras.

NOTAS JUDICIALES

Traslado del presidente de la Audiencia

POR LESIONES

En la sección segunda compareció Joaquín Mur, para responder de un delito de lesiones.

El fiscal se abstiene de acusar, y en nombre del perjudicado, lo hace el letrado don Felicísimo Larrinaga, quien solicitó en su informe que, en méritos de justicia, se imponga al procesado la pena de cuatro meses y un día de prisión y 2.500 pesetas de indemnización.

La defensa, a cargo del señor Gutiérrez, interesó la absolución.

POR HURTO

En la misma sección ocupó el banquillo Juana Avellaneda, para responder de un delito de hurto.

Solicitó la representación del Ministerio público se impusiera a la procesada seis meses de prisión y 140 pesetas de indemnización.

El defensor, señor Sans Darnís, interesó sentencia absolutoria.

TRASLADO

Al mediodía se tuvo conocimiento de que había sido trasladado a la Audiencia territorial de Zaragoza el dignísimo magistrado don Jaime del Ojo, que por espacio de cinco años ha venido desempeñando la presidencia de esta Audiencia.

Para sustituirle ha sido nombrado don Isidoro del Rivero y Andrés, que lleva en Bilbao como magistrado algunos años.